



Johan Staaf
Enheten för naturskydd och
tillsyn
010-2236520

Regeringskansliet
c/o Miljödepartementet

Yttrande på remiss om stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen (SOU 2020:73)

Er beteckning: M2020/01926

Sammanfattning av Länsstyrelsens viktigaste synpunkter på utredningen

Länsstyrelsen bedömer att om utredningens förslag genomförs i sin helhet finns förutsättningar att uppnå en del förbättringar för såväl enskilda markägare, biologisk mångfald och samhället i stort. Men om utredningen inte genomförs som en helhet kan flera förslag som är bra sammantaget istället få negativa följder om de plockas ur sitt sammanhang. Utredningen tar själv upp flera exempel på detta, exempelvis att en slopad nyckelbiotopsinventering behöver ersättas av ett annat sätt att samla in information om värdefulla skogar, vilket är en bedömning som Länsstyrelsen delar.

Länsstyrelsen är positivt inställd till ett ökat inslag av frivilligt formellt skydd av skog. Vilka konsekvenser det får för Jönköpings län hänger mycket på vilka skogar som ska anses utgöra särskilt angeläget allmänt intresse. Ett i huvudsak frivilligt formellt skydd utan att några skogar utses som särskilt angeläget intresse skulle troligen påverka arbetet med biologisk mångfald i skogen negativt.

Det finns vissa förslag i utredningen som bör och kan genomföras oavsett om några andra förslag genomförs eller inte. Exempel på detta är förslag om att ta till vara möjligheten till naturturism i skyddade områden, att ersättningsmark inom Sveaskogs markförsäljningsprogram ska bli en naturlig del av områdesskyddets ersättningssystem och att ersättning för skydd av skog ska bli skattefri.

Länsstyrelsens yttrande över de olika delavsnitten framgår nedan.
Länsstyrelsen har valt att inte yttra sig om förslagen som rör fjällnära skog.

Yttrande över förslag för stärkt äganderätt

INLEDNING

Utredningen har på ett bra sätt analyserat nuvarande skogspolitik och äganderättsfrågor samt även beskrivit den problembild som finns kring balansen mellan framförallt biologisk mångfald och virkesproduktion. Det är också positivt att utredningen strävat efter att finna former för en ökad dialog mellan olika intressen och att man även förordar en tydligare politisk intention i avvägningen mellan de nyttor skogen erbjuder. Länsstyrelsen delar synsättet att skogen kommer att spela en central roll i strävan att nå en cirkulär biobaserad ekonomi och ett fossilfritt samhälle. Samtidigt är det angeläget att skogen brukas på ett sådant sätt att den biologiska mångfalden värnas och skogsmarkens långsiktiga produktionsförmåga bevaras.

Jönköpings län är ett skogsdominerat län där skogsmarken utgör mer än 70%. Länet kännetecknas också av en hög andel enskilt ägande (ca 80% ägs av enskilda) vilket skapar förutsättningar som väsentligt skiljer sig från andra delar av landet, främst i norra Sverige. Det leder till att en gemensam nationell politik behöver anpassas efter regionala förutsättningar. Det är angeläget att de förslagna åtgärderna rymmer en flexibilitet och anpassningsbarhet så att regionala skillnader kan beaktas i tillämpningen. Länsstyrelsen lämnar också ett förslag om att införa en ekonomisk ersättning specifikt till enskilda skogsägare som väljer att satsa på biologisk mångfald.

AVSNITT 10.2 FORMELLT SKYDD AV SKOG BÖR I HUVUDSAK SKE FRIVILLIGT

Länsstyrelsen delar utredningens syn att det är viktigt att markägare kan känna att naturvärden på fastigheten är något positivt istället för en belastning. Erfarenheten är att många skogsägare är intresserade av att ta tillvara och utveckla fastighetens naturvärden. En ökning av frivilligt formellt skydd kan minska konflikten mellan olika intressen och leda till att områdesskyddsärenden löper smidigare. Som utredningen mycket riktigt framhåller krävs en stor insats och ett stort intresse från markägarna för att detta arbetssätt även ska innebära att miljömålen i skogen kan uppnås. Hur stor förändring förslaget i praktiken kommer att innebära för markägare i Jönköpings län beror till stor del på vilka skogar som kommer att räknas som särskilt angeläget allmänt intresse. Om samtliga skogstyper som räknas upp i utredningen som potentiellt särskilt angeläget allmänt intresse också beslutas kommer det att innebära att markägare i få fall kan säga nej till formellt skydd. Förslaget kommer då inte i särskilt hög utsträckning bidra till ökad frivillighet. Om å andra sidan få skogstyper räknas som angeläget allmänt intresse riskerar istället miljömålen i skogen och internationella åtaganden att bli svåra att nå.

Länsstyrelsen delar de farhågor för negativa konsekvenser av frivilligt formellt skydd som lyfts fram i avsnitt 10.2.2. De ekologiskt viktigaste skogsområdena är ofta ekonomiskt värdefulla och sällan de som markägare väljer att avsätta som frivilliga avsättningar eller väljer att få skyddade som

reservat. I södra Sverige krävs även ofta att reservat görs över flera fastigheter för att uppnå ett funktionellt och långsiktigt skydd. Det finns stor risk att områden som av en enskild skogsägare anmäls för frivilligt formellt skydd är för små för att vara funktionella eller endast utgörs av mindre, ej sammanhållna delar av ett större skyddsvärt område. Dessa faktum kommer att bidra till att ett helt frivillighetsbaserat områdesskydd riskerar att tappa i naturvårdskvalité. Det kommer även att bidra till att Sveriges möjlighet att nå beslutade mål om biologisk mångfald minskar.

Länsstyrelsen *tillstyrker* utredningens förslag om frivilligt formellt områdesskydd och delar utredningens uppfattning att det ska kompletteras med en precisering av skogar som är av sådant särskilt angeläget allmänt intresse att ansvaret för bevarandet av dessa åvilar staten.

I dessa särskilda fall ska myndigheterna alltjämt ha möjlighet att gå till beslut oavsett markägarens inställning. Vilka skogstyper som berörs bör anges i en nationell handlingsplan för biologisk mångfald i skogen och fastställas av regeringen. Att dessa skogstyper även fortsättningsvis kan skyddas, trots att markägaren också har andra mål med sitt ägande än naturvård, är nödvändigt för att klara miljömålen i skogen och leva upp till internationella åtaganden.

AVSNITT 12.6 SKOGSSTYRELSEN BÖR UPPHÖRA MED NYCKELBIOTOP SINVENTERING OCH NYCKELBIOTOPSREGISTRET BÖR GALLRAS

Länsstyrelsen *tillstyrker* förslaget om att nyckelbiotopsinventeringen bör upphöra *och* att den ersätts med en ny metod för inventering av naturvärden i skogen.

Länsstyrelsen kan konstatera att Skogsstyrelsen redan har upphört med att registrera nyckelbiotoper. Problemet är att någon ny registrering av naturvärden inte har kommit i dess ställe. Länsstyrelsen är enig med utredningen om vikten av kunskap för att nå miljömålen i skogen och att nyckelbiotopsinventeringen är en effektiv metod för att bedöma ett områdes värde för biologisk mångfald. Kunskap om nyckelbiotoper utgör värdefull information för både myndigheter och markägare. Att ersätta nyckelbiotopsregistrering med naturmiljöbeskrivningar som uppfyller kraven på rättslig grund kan förhoppningsvis minska konflikten kring registrering av naturvärden i skogen och den känsla av intrång som funnits hos många markägare.

Länsstyrelsen *avstyrker* förslaget om att gallra delar av nyckelbiotopsregistret (om det har rättsligt stöd) *förutom* att begreppet nyckelbiotop kan tas bort eller ersättas av andra benämningar.

Förslaget om att gallra delar av nyckelbiotopsregistret innebär att värdefullt kunskapsunderlag går till spillo och riskerar att skada naturvårdsarbetet samtidigt som en värdefull investering i naturvärdesinformation går om intet. Att dessa uppgifter tas bort gör det även svårare för markägaren då

denne behöver veta om hen håller sig inom miljöbalkens ramar om området avverkas. Indirekt kan det innebära att naturvärden som försvinner behöver kompenseras på annan plats. Länsstyrelsen konstaterar dock att rättsläget är oklart gällande om nyckelbiotopsregistret har stöd i rättsordningen. Rättsläget för den information som ska sparas måste säkerställas. Om det finns rättsligt stöd anser Länsstyrelsen att kunskapen om naturvärdena bör bevaras, men begreppen nyckelbiotop respektive område med höga naturvärden kan tas bort eller ersättas med andra benämningar.

AVSNITT 10.4 ERSÄTTNING FÖR SKYDD AV SKOG BÖR VARA SKATTEFRI

Länsstyrelsen *tillstyrker* samtliga förslag i avsnitt 10.4.

Om dessa förslag genomförs innebär det både förenklingar och ekonomiska förbättringar för enskilda markägare som berörs av formellt skydd. Länsstyrelsen delar helt utredningens syn att det ska vara attraktivt för markägare att skydda naturvärden och dessa förslag kan bidra till det.

Yttrande över förslag för en växande cirkulär bioekonomi

AVSNITT 9.3 EN NATIONELL SAMORDNARE FÖR SKOGSPROGRAMMET

Länsstyrelsen *tillstyrker* förslaget. Samordnarens befogenheter och mandat behöver dock förtydligas.

AVSNITT 9.4 MÅL FÖR ÖKAD HÅLLBAR TILLVÄXT OCH EN BIOEKONOMISK STRATEGI FÖR SKOGEN

Länsstyrelsen *tillstyrker* att ett tydligt mål för ökad hållbar tillväxt beslutas *och* att dess konsekvenser för möjligheten att nå andra angelägna mål som exempelvis biologisk mångfald och friluftsliv minimeras.

Utredningen föreslår att ett förslag till nationellt mål för hållbar tillväxt i skogen ska tas fram. Tydliga mål kan fungera bra som vägledning och motivering men effekten av att sätta ett mål inom svenskt skogsbruk är okänt. Det är viktigt att utreda konsekvenserna och tydliggöra eventuella målkonflikter i förhållande till andra samhällsmål inom biologisk mångfald, friluftsliv och landsbygdsutveckling.

Länsstyrelsen anser att det är angeläget att ta tillvara skogsmarkens virkesproducerande förmåga och att åtgärder som leder till en ökad tillväxt och som inte innebär konflikt med naturvård bör vidtas. Dit hör t.ex. åtgärder mot viltskador, bättre förnygringar och plantmaterial samt en mer aktiv skogsvård i form av t.ex. röjningar. Det bidrar till sysselsättning, skapar förutsättningar att bo på landsbygden och bidrar till ett ekonomiskt lönsamt skogsbruk. Länsstyrelsens uppfattning är att det är möjligt utan att naturvärden skadas och med höga naturvårdsambitioner.

Det är samtidigt viktigt att en ökad tillväxt också verkligen blir ekologiskt hållbar. Produktionsskogen får inte utgöra barriärer i landskapet och på så vis försämra den gröna infrastrukturen samt hålla så låg biologisk kvalitet att den inte kan hysa åtminstone den skogliga mångfald vi har idag.

Det är inte givet att ökad tillväxt och ökad avverkning innebär mer klimatnytta jämfört med om skogen får stå kvar. Tidsaspekten är viktig då utsläppen av växthusgaser måste minska drastiskt på kort sikt. Att avverka skog för bioenergi eller kortlivade produkter är problematiskt ur detta perspektiv eftersom det kan innebära nettoutsläpp på kort sikt.

(Rummukainen, M. (2021) Skogens klimatnyttor – en balansakt i prioritering. CEC Rapport Nr 6. Centrum för miljö- och klimatvetenskap, Lunds universitet.)

Vissa åtgärder för ökad tillväxt har förväntat stor negativ betydelse för biologisk mångfald. Det finns också åtgärder där staten har full rådighet och utan risker kan öka kolsänkan, till exempel genom att öka arealen skyddad skog. Det måste vägas totalt och de säkra alternativen utan risker bör prioriteras före man börjar laborera och tar stora risker. Länsstyrelsen anser det viktigt att förslag på åtgärder som krävs för att uppnå miljömål och internationella åtaganden om biologisk mångfald verkligen tas fram och inte prioriteras ned till förmån för produktionshöjande åtgärder. Målet om andel skyddad skogsareal är ännu ej uppnått och stat och kommuner behöver fortsätta arbetet med att långsiktigt skydda skog och mark. Betydande förbättringar har skett i naturhänsynen i samband med ett aktivt brukande. Det är angeläget att den utvecklingen fortsätter i samma riktning.

Länsstyrelsen är enig med utredningen om att en bioekonomisk strategi måste inbegripa alla näringar som har sin bas i skogen, inte bara skogsbruket. Fokus bör ligga på en tillväxt som är hållbar med exempelvis satsningar på besöksnäring och turism. En kombination av skogligt företagande och skötsel av naturvärden kan vara gångbart i Småland.

Utredningen bedömer att ökat fokus bör läggas på skötsel av redan skyddade och avsatta områden. För Småland är detta av stor betydelse då många värdefulla områden är kulturpräglade och att det finns en konstaterad brist i skötsel av dessa. Det kan bidra till att skapa en småländsk modell för effektiv och anpassad naturvård där skogsägaren kan bidra till att producera natur- och friluftsvärden och bredda möjligheterna till skogligt företagande under förutsättning att markägaren får betalt för insatserna.

AVSNITT 9.6 OCH 9.7 FOKUS PÅ ATT GENOMFÖRA TILLVÄXTHÖJANDE ÅTGÄRDER I SKOGEN, ATT BEKÄMPA SKOGSSKADOR OCH FÅ TILL STÅND NATURVÅRDANDE SKÖTSEL

Som framgått i föregående avsnitt är Länsstyrelsen *i grunden positiv* till att tillväxthöjande åtgärder genomförs i områden med låga naturvärden. Med en ökad virkesproduktion, som används till långlivade produkter, ges utrymme för att minska fossilberoendet och möjlighet att värna områden med höga naturvärden. Länsstyrelsen anser att fördjupade

rådgivningsinsatser och höjd skoglig kompetens är en förutsättning för att flera av de föreslagna åtgärderna i Skogsstyrelsens rapport *Skogskötsel med nya möjligheter* inte ska riskera att få negativa konsekvenser på den biologiska mångfalden. Rapporten rymmer många bra förslag som bidrar till ett socialt, ekonomiskt och miljömässigt skogsbruk. Det är viktigt att rådgivningen inte enbart fokuserar på ökad virkesproduktion utan även på andra samhällsmål. Det kan annars finnas en risk att de produktionshöjande åtgärderna isolerat bidrar till en obalans istället för en jämnvikt mellan produktions- och miljömålet. Framtida rådgivningsinsatser bör därmed innefatta även övriga miljömålsbudskap. Exempelvis kan rådgivande insatser kopplat till brandbekämpning vara viktiga framöver med tanke på hur omfattande konsekvenserna av en skogsbrand kan bli för samhällets skyddsvärden.

Länsstyrelsen ser positivt på förslaget om ökad rådgivning om möjliga skötselåtgärder för att förstärka naturvärden. Betydande arealer är i behov av naturvårdande skötsel om inte naturvärdena ska skadas. Det skapar dessutom möjlighet till viss virkesavkastning. Det är även positivt att det föreslås utökade bidrag till småskogsägare för dessa ändamål.

Angående att bekämpa skogsskador med klövviltsförvaltning anser Länsstyrelsen att det behövs mer tid för att se effekterna av den "nya" älgförvaltningen. Ett förslag är att integrera övrigt klövvilt tydligare i förvaltningen men inte slå sönder den älgförvaltning som byggts upp sedan 2012.

AVSNITT 9.5 REGELÖVERSYN OCH REGELFÖRENKLINGAR FÖR SKOGSBRUKET

Länsstyrelsen **avstyrker** förslaget om avreglering av skogsbruk på **tidigare åkermark**. Länsstyrelsen är positivt inställd till att monokulturer av gran på tidigare åkermark avverkas och ersätts av löv- eller blandskogar. Det finns dock redan idag goda möjligheter att avverka unga granskogar om syftet är att ställa om till lövskog genom särskild avverkningsanmälan. Att helt ta bort kravet på avverkningsanmälan är olämpligt med tanke på de gränsdragningsproblem som kan uppstå. Det kan också vara så att en granåker som planterades under tidigt 1900-tal kan ha hunnit få naturvärden om den exempelvis gränsar till värdefull kalkbarrskog.

Länsstyrelsen **tillstyrker** förslaget till översyn av skogsvårdslagens bestämmelser om **lägsta ålder för förnygringsavverkning, ransoneringsreglerna och tillämpningen av begreppet brukningsenhet**. Regelförenklningarna kan underlätta för enskilda markägare att planera och få ekonomi i sitt skogsbruk. Det är dock viktigt att regelförenklningarnas konsekvenser för andra värden som miljö och friluftsliv belyses i översynen. Regelförenklningar kan leda till både positiva och negativa konsekvenser för andra värden och eventuella förändringar får inte leda till försämringar för biologisk mångfald, friluftsliv, rekreation och rennäring. Att tillåta avverkning av yngre bestånd kan innebära att äldre bestånd med naturvärden kan sparas på kort sikt. Det finns dock risk att minskade omloppstider får negativa långsiktiga effekter på landskapsnivå för arter knutna till gammal skog och gamla träd. För Götalands del kan det

vara bra med sänkt slutavverkningsålder för att kunna byta ut granmonokulturer på ”felaktig” ståndort. Detta förutsatt att man får en bättre balans i skogslandskapet genom större trädslagsvariation vid återbeskogningen.

AVSNITT 10.5 TA TILL VARA MÖJLIGHETEN TILL NATURTURISM I SKYDDAD NATUR

Länsstyrelsen *tillstyrker* förslagen i avsnitt 10.5.

Utredningen föreslår en rad uppdrag till Naturvårdsverket med syfte att gynna naturturism i skyddad natur. Det är av största vikt att det skapas goda förutsättningar för företagen att bedriva verksamhet. Det kan även gynna besöksnäringen i övrigt i området. Samtidigt bör uppdraget även inkludera hur skogsägarna kan gynnas av en ökad naturturism och hur det kan bidra till landsbygdsutveckling. Långsiktig förutsägbarhet och tydlighet gällande de regelverk som finns är viktigt för att på ett framgångsrikt sätt kunna driva ett företag, oavsett bransch. Det är även viktigt att i samband med dessa uppdrag tydliggöra hur ansvaret ska fördelas mellan staten och den enskilde näringsidkaren i ett arrendeförhållande. Exempelvis vem som ansvarar för att anläggningarna ska underhållas och hållas i ett godtagbart skick när fler än en aktör nyttjar anläggningarna.

Yttrande över förslag för en tydligare skogsvårdslagstiftning, en mer ändamålsenlig inventering av skog och halverad handläggningstid för avverkningsanmälan

AVSNITT 14.1 KUNSKAPSKRAV I SKOGSVÅRDSLAGEN OCH KRAV OM SÄRSKILD ANMÄLAN OM MILJÖBALKSSAMRÅD

Länsstyrelsen *håller med* om att det är bra att kunskapskravet *tydliggörs*. Det gör också att det blir lättare för markägare att se inventeringar av myndigheter och ideell naturvård som en hjälp istället för ett intrång och det kan därmed leda till minskade konflikter. Länsstyrelsen är enig med utredningen om att enskilda markägare kan behöva hjälp för att kunna uppnå kunskapskravet. Det är därför viktigt att förslaget om att Skogsstyrelsen ska få i uppdrag att inventera naturvärden på små- och mellanskogsbrukets marker genomförs.

I dagsläget gäller en underrättelse om avverkning enligt skogsvårdslagen som en anmälan om samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken. Länsstyrelsen delar utredningens åsikt om att detta skapar otydligheter kring viken lag som är tillämplig på handläggningen. Förslaget om att införa ett krav om särskild anmälan om miljöbalkssamråd riskerar dock att göra processen onödigt krånglig för enskilda markägare. Det är viktigt att underlätta för markägare att göra rätt. **Om ovanstående ändring genomförs *tillstyrker* Länsstyrelsen följdförslaget i avsnitt 14.1.9 om att vägledning och allmänna råd om samrådsplikt för åtgärder i skog tas fram.**

AVSNITT 14.4 HANDLÄGGNINGSTIDEN FÖR AVVERKNINGSANMÄLNINGAR FÖRKORTAS TILL TRE VECKOR

Länsstyrelsen *tillstyrker* förslaget *och* att de kopplade förslagen genomförs i särskild ordning enligt nedan. Länsstyrelsen ser positivt på att enklare ärenden kan få en kortare handläggningstid. Det kommer att underlätta för enskilda skogsbrukare och kunna ge effektivitetsvinster. Det är dock av största vikt att detta konkreta förslag genomförs först när andra tätt länkade förslag är på plats. Att genomföra förslagen i särskild ordning är nödvändigt för att inte undergräva förtroendet för det svenska skogsbruket. Det kan i förlängningen försämra möjligheten för svensk skogsråvara att konkurrera på en internationell marknad. Först måste Skogsstyrelsen få i uppdrag att inventera naturvärden i skogen. När inventeringen genomförts och kunskapskravet införts i skogsvårdslagen, liksom förändringar om samråd enligt miljöbalken, då kan den kortare handläggningstiden införas.

AVSNITT 14.3 EN MER ÄNDAMÅLSENLIG INVENTERING GENOM NATURLILJÖBESKRIVNINGAR

Om nyckelbiotopsinventeringen slopas *är det nödvändigt att den ersätts med någon annan inventering*. Länsstyrelsen är dock kritisk till delar av utredningens förslag på hur inventeringen ska gå till.

Provytemetoder låter inte som någon bra variant då vissa ovanliga arter förekommer mycket fragmenterat och troligen missas om inventeringen görs helt systematiskt. Att bortse från rödlistade arter som hamnar strax utanför en provruta kan ge en felaktig bild av naturvärdena i området.

Det viktigaste för att minska konflikten mellan äganderätt och naturskydd är hur kunskapen används och i vilka sammanhang, vilka inskränkningar på brukandet det får och hur inskränkningarna ersätts.

Yttrande över förslag för en tydligare politik för bevarande av biologisk mångfald

AVSNITT 9.9 DET BEHÖVS KUNSKAP FÖR ATT KUNNA FATTA POLITISKA BESLUT OM NATURVÅRD

Länsstyrelsen är enig med utredningen om att mer kunskap behövs *och tillstyrker* förslagen i avsnitt 9.9.

Ett nationellt vetenskapligt råd kan förutom att bidra till ökad kunskap även bidra till att höja digniteten på frågan om biologisk mångfald.

Konnektivitet har under många år varit en viktig del inom bevarandebiologin. På senare tid menar dock många forskare att det har fått ett för stort inflytande. Att fokus istället ska ligga på i fallande ordning: 1. Objektqualität, 2. Objektstorlek, 3. Total mängd (areal), 4 konnektivitet (better, bigger, more, joined). Därför bör inte konnektivitet få en allt för stor betydelse i detta uppdrag. Mer intressant vore att bedöma de skyddade områdenas kvalitet. Vi anser även att i södra Sverige måste konnektiviteten generellt sett omhändertas utanför skyddade områden.

Vad gäller improduktiv skogsmark är det viktigt att det tydliggörs vilka produktiva skogstyper bevarande som kan ersättas av bevarande av impediment. Generellt sett rymmer impediment lägre naturvärden än produktiv skog. Då bör det även bli tydligt vilka naturtyper som behöver skyddas på andra sätt.

AVSNITT 9.10 ETT TYDLIGT POLITISKT STÄLLNINGSTAGANDE OM VAD SVERIGE BEHÖVER GÖRA FÖR ATT UPPNÅ SINA INTERNATIONELLA ÅTAGANDEN OM BIOLOGISK MÅNGFALD I SKOGEN

Länsstyrelsen *tillstyrker* förslaget. Ett viktigt förslag som om det kan leda till ökad tydlighet och förutsägbarhet är positivt för skogsbrukets olika aktörer. I nuläget saknar alla parter en tydlig politisk riktning rörande frågan om vilken väg Sverige väljer i prioriteringen mellan naturvård och produktion.

AVSNITT 9.11 ETT NATIONELLT HANDLINGSPROGRAM FÖR BIOLOGISK MÅNGFALD I SKOGEN

Länsstyrelsen *tillstyrker* förslaget att handlingsprogrammet bör ange skogar av särskilt angeläget allmänt intresse som ska prioriteras för formellt skydd. Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att det finns skogar som har så höga naturvärden att de alltid bör skyddas, oavsett om markägaren också har andra mål med sitt ägande än naturvård. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att utpekandet av dessa skogar sker på vetenskaplig grund och med hänsyn till regionala förhållanden. **Därför tillstyrker Länsstyrelsen förslaget att Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket, i samråd med det vetenskapliga rådet och länsstyrelserna, ska få i uppdrag att till regeringen föreslå utformningen av det nationella handlingsprogrammet för biologisk mångfald i skogen.**

Länsstyrelsen *tillstyrker* förslaget att handlingsprogrammet bör göra ersättningsmark inom Sveaskogs markförsäljningsprogram till en naturlig del av områdesskyddets ersättningssystem. Detta enskilda förslag bör genomföras oavsett om något annat förslag i utredningen genomförs eller ej. Det kan på ett bra sätt främja både naturvård och enskilda markägares skogsbruk. Genom god tillgång till ersättningsmark skulle många knutar kunna lösas inom nuvarande system för formellt skydd av skog. Markägare skulle lättare kunna acceptera skydd av naturvärden på sina marker och områdesskyddsprocesserna skulle gå mycket smidigare. De markägare som önskar att aktivt bruka skog får fortsatt möjlighet till det. Länsstyrelsen bedömer att behovet av nytt system med frivilligt formellt skydd skulle minska drastiskt om tillgång till ersättningsmark fanns. Det är viktigt att ersättningsmarken görs tillgänglig även för små markägare och inte bara inriktas mot större markägare och skogsbolag. Det är också viktigt att se till regionala skillnader i tillgång på statlig mark. I Jönköpings län skiljer det sig mycket mellan olika delar av länet. I vissa delar finns det mycket Sveaskogsmark och vissa delar saknas det helt. Länsstyrelsen anser

att det är viktigt att säkerställa möjligheten till trepartsbyten med till exempel kyrkan (stiften) eller andra stora skogsägare i de delar av landet där det saknas statliga skogar.

Länsstyrelsen *tillstyrker* förslaget att handlingsprogrammet bör peka ut de skyddsvärda statliga skogarna som ska avsättas för naturvård.

Att skyddsvärda statliga skogar avverkas är mycket negativt för myndigheternas förtroende hos markägare. Det är lätt att förstå enskilda markägares frustration när myndigheterna kräver att hens skog ska avsättas för naturvårdsändamål samtidigt som staten själv avverkar skyddsvärd skog.

ETT NYTT STÖD BÖR INFÖRAS FÖR ATT STIMULERA ENSKILDA SKOGSÄGARE

Utöver de förslag utredningen redovisar anser Länsstyrelsen att fler ekonomiska incitament behövs för att stimulera enskilda skogsägare till att utveckla brukningsenhetens naturvärden och främja biologisk mångfald. En stödform bör därför införas för enskilda skogsägare som på frivillig väg väljer att satsa på biologisk mångfald och därför också väljer att avstå från viss virkesproduktion på brukningsenheten. Stödformen innebär en ersättning för frivilliga insatser som kan hanteras av länsstyrelserna i dialog med skogsägarna. Ett sådant stöd kan också bli ett värdefullt verktyg för att främja en grön infrastruktur. Stödformen blir också en signal från staten om att stötta frivilliga initiativ som bidrar till en ökad biologisk mångfald.

Yttrande över övriga förslag

AVSNITT 9.8 SKOGSSKADECENTER

Länsstyrelsen *tillstyrker* förslaget. Utredningen föreslår en långsiktig satsning på ett nationellt skogsskadecentrum på SLU som ska bedriva rådgivning och forskning. Centrala skogsskyddskommittén ska få säkrade resurser för hantering av skador. Det är en resursförstärkning nationellt. Smålands skogsstrategi har mål om en plattform för rådgivning om anpassning till förändrat klimat och vid årskonferensen 2020 lades förslag på ett sydsvensk skade- och klimatcentrum för att fokusera på sydsvenska frågor som skadegörare på löv, nya skadegörare från kontinenten och klimatskador. Ett nationellt centrum kan behöva kompletterande insatser för att stödja hanteringen av sydsvenska problem.

AVSNITT 10.3 NYA SÄTT ATT SKYDDA SKOG

Länsstyrelsen *tillstyrker* förslagen i avsnitt 10.3.

Det finns ett förslag om att införa naturvårdsavtal med förstärkt hänsyn. Genom att överhålla bestånd för att dels kunna producera virke från friska äldre träd, dels skapa naturvärden genom att lämna delar av beståndet för naturvård, bör kunna skapa ett lönsamt alternativ till virkesproduktion för skogsindustrin. Detta förslag skulle kunna få stor betydelse för produktion av ek.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helena Jonsson med naturvårdshandläggare Johan Staaf som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsrådet Johan Löwenadler Davidsson, avdelningschefen på naturavdelningen Per Hallerstig, avdelningschefen på landsbygdsavdelningen Nina Elmsjö och enhetschefen på enheten för naturskydd och tillsyn Malin Lund medverkat.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.